

**Uçucu Ekip Uçuş Görev ve Dinlenme Süreleri ile Uygulama Esasları Talimatı
(SHT-6A.50 Rev. 05)**

**BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak, Tanım ve Kısaltmalar

Amaç

Madde 1- Bu talimatın amacı; uçuş emniyetinin sağlanması için, Türk tescilli hava araçlarında görev yapacak uçucu ekipler ile havacılık işletmelerinin uyması zorunlu uçuş görev ve dinlenme sürelerine ilişkin esas ve usuller ile sınırlamaları belirlemek ve bu konudaki faaliyetleri düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu talimat, Ulaştırma Bakanlığından işletme ruhsatı almış havacılık işletmelerini, ilgili yönetici personeli ile geçerli lisans ve/veya sertifika sahibi olan uçucu ekiplerin uymak zorunda oldukları usul ve esasları kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 3- Bu talimat, 3348 Sayılı Ulaştırma Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 12'nci maddesi, 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununun 100'ncü, 101'nci ve 102'nci maddeleri, Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği SHY-6A'nın 50'nci ve 108'nci maddeleri, Genel Uçak İşletme Yönetmeliği SHY-6B'nin 65'nci maddesi, ICAO Ek-1 Personel Lisansları, ICAO Ek-6 Hava Aracı İşletmesi 1'nci Bölüm, 9'ncü Bölüm, Ek-A, ve 4'üncü Bölüm 4.2.10. maddesi esas alınarak hazırlanmıştır.

Tanım ve Kısaltmalar

Madde 4- Bu talimatta geçen,

Ana Üs; Havacılık işletmesinin uçuş faaliyetlerini yürüttüğü ve işletme ruhsatında ana merkez olarak belirlenen, uçucu ekiplerin kendi imkânları ile konaklama ve iaşelerini sağladığı mahali,

Bakanlık; Ulaştırma Bakanlığını,

Boş Süre; Uçucu ekiplere uçuş görev süresi, dinlenme süresi, nöbetçi ekip görev süresi, yedek ekip görev süresi, konaklama süresi dışında, hiçbir uçuş görevi veya ilave görev verilmediği serbest süreyi, (Tablo-5)

Dinlenme Süresi; Bir uçucu ekibin, bir önceki uçuş görev süresinin bittiği andan itibaren başlayan ve yeni bir uçuş görev süresinin başlama saatine kadar süren, her türlü görevden muaf tutulduğu süreyi, (Tablo-4)

Geçici Ek Görev; Uçuş görev süresi kapsamında mütalaa edilen ve uçuş görevi dışında diğer görevler verilmesi halinde yapılan görevi,

Geçici Üs; Ana üs veya üslerin dışında, uçuş harekâtının devamlılığı için, uçucu ekip üyesinin uçuş görev süresinin başlayıp sona erdiği ve uçucu ekip üyesine, havacılık işletmesinin uygun konaklama tesisi ve iaşe imkânı sağlamakla yükümlü olduğu, uçucu ekiplerin geçici bir süre kalacağı, havacılık işletmeleri tarafından belirlenen yurt içi ve/veya yurt dışındaki yerleşim merkezini,

Geçici Üs Süresi; Geçici üslerde, her bir uçucu ekip üyesi için 7 günden çok 30 günden az süre ile kalmalı olan görev süresini,

Hava Aracı; Havalanabilen ve havada seyredebilme kabiliyetine sahip, her türlü aracı,

Havacılık İşletmeleri; Türk tescilli hava araçlarını ticari, gayri ticari veya diğer maksatlarla kullanmak üzere Bakanlıktan ruhsat alarak, sivil havacılık faaliyetinde bulunan işletmeleri,

İlave Ekip; Bir hava aracının uçuş hareketi için gerekli olan asgari sayıdaki kokpit ekibinden fazla sayıda olan ve gerektiğinde her hangi bir kokpit ekibinin görevini devralabilecek ehliyetle ~~her iki pilot sandalyesinde görev yapabilecek ve sağ koltuk eğitimi almış kaptan~~ **SHT-OPS 1 Talimatı Ek-32 gerekliliklerini karşılayan** pilotu ihtiva eden diğer bir kokpit ekibini, kabin ekibi için ise standart sayıdan bir fazla kabin memurunu,

İlave Tam Ekip; Bir hava aracının uçuş hareketi için gerekli olan asgari sayıdaki kokpit ekibinden ayrı olarak, tam bir kokpit ekibi ile sayısı havacılık işletmeleri tarafından, hava aracının tipine ve yapılacak uçuş hareketinin özelliğine bağlı olarak, belirlenen kabin ekibi ve/veya yükleme görevlilerinden oluşan uçucu ekibi,

Kabin Ekibi; Bir uçuş görevinin yapılmasında kokpit ekibinin dışında, esas görev yeri hava aracının kabini olan ve işletmeci tarafından yolcu emniyetini ve gereksinimlerini karşılamak üzere gerekli temel ve tazeleme eğitimlerini alarak sertifikalandırılmış personeli,

Kaptan Pilot; Uçuş süresince hava aracının her türlü hareketinden sorumlu olan, işletme tarafından atanan, kaptan pilot statüsünde ve SHGM tarafından bu maksatla yetkilendirilmiş belirli bir lisansa sahip olan pilotu,

Kesintili Uçuş Görev Süresi; Her bir uçucu ekip için, uçuş süreleri arasında bekleme olan uçuş görev süresini, (Tablo-2, -3)

Kesintisiz Uçuş Görev Süresi; Her bir uçucu ekip için, uçuş süreleri arasında, havacılık işletmesinin planladığı, yeni bir uçuş görevi için hazırlık süresi haricinde bekleme yapılmayan uçuş görev süresini, (Tablo-2, -3)

Kokpit Ekibi; Hava aracının sevk ve idaresi ile kullanımından sorumlu ve SHGM tarafından lisanslandırılmış gerekli olan asgari sayıdaki pilot/pilotlar ile eğer varsa uçuş mühendislerini,

Konaklama Meydanı; Ana üs veya geçici üs kapsamı dışındaki meydanların, havacılık işletmelerinin uygun konaklama tesisi ve iaşe imkânı sağlamakla yükümlü olduğu, süresi konaklama süresindeki tarife uyan yurt içi ve yurt dışında konaklamalı görevlerin yapıldığı meydanı,

Konaklama Süresi; Konaklama meydanında, uçuş dışı eğitim ve idari görevler hariç uçucu ekip için 7 (dahil) günü aşmayan süreyle ve içinde asgari dinlenme süresi olacak şekilde yapılacak görev süresini,

Nöbetçi Ekip; Günlük uçuş hareketi esnasında, ekip açısından doğan bir aksaklığın giderilmesi için ana üs veya geçici üslerde, kendisine uygun tesisin temin edildiği mahalde veya kendi ikametgâhında uçuş görevi için hazır bekleyen uçucu ekibi,

Nöbetçi Ekip Görev Süresi; Nöbetçi ekibin, havacılık işletmesinin talimatı üzerine, günlük uçuş hareketi esnasında ekip açısından doğan bir aksaklığın giderilmesi için, havacılık işletmeleri tarafından tespit edilen saatte başlayan, bekleme süresi 8 saati aşmayan (kendi ikametgâhında veya uygun konaklama tesisinde azami 12 saat), ana üs veya geçici üsteki meydanlarda kendisine uygun tesis temin edilen ve hazır olarak bir uçuş görevi için beklediği toplam süreyi,

SHGM; Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,

Pas Görev Süresi; Uçucu ekiplerin, havacılık işletmesinin talimatı üzerine, herhangi bir görev icra etmeksizin, en son uçuş görevinin bittiği meydana, yeni bir uçuş görevi icra edeceği meydana, ana/geçici üs'ten uçuş hareketine başlayacağı meydana veya uçuş hareketinin sona ermesinden sonra ana /geçici üsse ulaşım maksadıyla yaptığı hava veya bir satih ulaşım aracında geçen süreyi,

Pilot; Hava aracının sevk ve idaresiyle görevli olan sorumlu kaptan pilot ve/veya kaptan pilot haricindeki SHGM tarafından yetkilendirilmiş, diğer pilot ya da pilotları,

Sorumlu Kaptan Pilot; Havacılık işletmeleri tarafından belirlenen ve uçuşun sevk ve idaresinden sorumlu kaptan pilot veya acil durumlarda, kaptan pilotun görev yapamaması durumunda geçici olarak bu görevi üstlenecek pilotu,

Sorumlu Kaptan Pilot Kararı; Bu talimatta belirtilen kıstaslar dahilinde uçuş görev ve dinlenme sürelerinin uzatılması ve/veya kısaltılması için sorumlu kaptan pilot tarafından alınan kararı,

Uçucu Ekip; Havacılık işletmeleri tarafından belirlenen, hava aracının sevk ve idaresiyle görevli pilotlar, uçuş mühendisleri ile sertifikalı kabin içi emniyet ve diğer hizmetlerin yürütülmesiyle görevli kabin ekibini ve yükleme görevlilerini, uçak tipine göre uçuş mühendisi kapsamında gerektiğinde seyrüsefer ve radyo operatörlerini,

Uçucu Ekip Planlama ve Koordinasyon Sorumlusu; Havacılık işletmeleri tarafından belirlenen ve uçuş faaliyetlerinin bu talimat kapsamındaki hükümlerinin planlanması, yayınlanması, dağıtılmasından ve takibinden sorumlu olan ve SHGM tarafından hazırlanacak olan ayrı bir talimata göre yetkilendirilecek personeli,

Uçuş Görev Süresi; Tek bir uçuş ya da uçuş serilerinden oluşmuş bir uçuş görevi için, uçuş ekip üyesinin uçuş hazırlığı ile başlayan ve aynı uçuş veya uçuş serilerinin sonundaki tüm uçuş görevlerinden muaf tutulduğu toplam süreyi,

Uçuş Mühendisi; Uçuş işletme el kitapları gereğince hava aracında bulunması ve pilotlardan başka kokpitte görev yapması gerekli olan sertifikalı personeli,

Uçuş Süresi (Blok Süresi); Bir hava aracının kalkış yapmak maksadıyla, kendi gücü ile veya harici bir güç uygulanmak suretiyle ilk hareketine başlama anından, uçuşun veya görevin sonunda tam olarak durarak yolcu, yük veya diğer muhteviyatı indirme ve/veya bindirme amacıyla kendisine tahsis edilen park yerine gelme anına kadar geçen toplam süreyi,

Uçuş Süresi - Helikopter; Helikopterin pervane pallerinin dönmeye başladığı andan, uçuş sonunda park yerinde motorunu durdurarak pervane pallerinin durduğu ana kadar geçen toplam süreyi,

Uygun Konaklama Tesisi; Uçucu ekiplerin görev sonrası kesintisiz istirahatlarının güvence altına alındığı, dinlenme, barınma ve beslenme ortamının elverişli olduğu, SHGM tarafından uçuş emniyet gereklerinin üst seviyede yerine getirilebilmesi için gerektiğinde denetlenerek uygun görülen, havacılık işletmeleri tarafından belirlenen tesisleri,

Uygun Tesis; Halka açık olmayan, uçucu ekiplerin sessiz ve rahat bir ortamda nöbet görevi icra edebilecekleri yer olup, havaalanına ulaşma mesafesi dikkate alınmak kaydıyla ana üslerde uçucu ekiplerin kendi ikametgâhı, geçici üslerde ise, uygun konaklama tesisini,

Uzun Menzil Uçuşu; Bir uçuş görev süresi içinde, 4 saatten daha fazla zaman dilimi geçilen uçuş veya tek inişli uçuş için 8 saat veya daha fazla yapılan uçuş, iki inişli uçuşlarda ise uçuşlardan en az birisinin süresi 6 (dahil) saati geçen ve bu iki uçuşun süreleri toplamı 8,5 (dahil) saati geçen bir uçuş görevini,

Yedek Ekip; Planlanan uçuş harekâtının dışında muhtemel bir uçuş veya nöbet görevine ekip temin edebilmek için, işletme tarafından tespit edilecek gün ve saatte göreve başlamak üzere, kendi ikametgâhında veya uygun konaklama tesisinde istirahat ederek bekleyen uçucu ekibi,

Yedek Ekip Görev Süresi; Uçucu ekiplerin, havacılık işletmesinden aldığı talimat üzerine, planlanan uçuş harekâtının dışında muhtemel bir uçuş isteğine ekip temin edebilmek için tespit edilen gün ve saatlerde başlayan, bekleme süresi ilgili kalkış zaman dilimindeki uçuş görev süresi karşılığı olan süreyi, (Tablo-2)

Yükleme Görevlisi; Uçuş işletme el kitabı gereğince hava aracının belirtilen kurallara göre yüklemesini ve boşaltmasını yapan sertifikalı personeli,

Zaman Tanımları;

GÜN : 00.01 UTC ile 24.00 UTC arasındaki süreyi,

HAFTA : Birbirini takip eden 7 günü,

AY : Bir takvim ayını,

3 AY : Birbirini takip eden üç takvim ayını,

YIL : Bir takvim yılını,

ICAO ; (International Civil Aviation Organization) Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatını,

JAA ; (Joint Aviation Authorities) Havacılık Otoriteleri Birliğini,

JAR ; (Joint Aviation Requirements) Ortak Havacılık Kurallarını,

UTC; (Universal Time Coordinated) Uluslararası Koordine Edilmiş Zamanı; ifade eder.

Bu talimatta belirtilmeyen tanımlar için ülkemizin üyesi bulunduğu uluslararası sivil havacılık kuruluşları tarafından yayımlanan dokümanlarda belirtilen tanımlar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM Genel Esaslar

Uçucu Ekip Planlaması

Madde 5- Uçucu ekip bu talimatta yer alan görev ve uçuş saatleri dikkate alınarak plânlanır. Aylık uçuş ekip planlamaları asgari 24 saat önce yayınlanır ve kapsama periyodu 15 günden az olamaz. Plânlama yapılırken ana üs dışındaki uçuş harekâtında olabilecek değişiklikler dikkate alınmak zorundadır. Bu planlamanın bu talimattaki hususları kapsamı uçucu ekip planlama ve koordinasyon sorumlusu vasıtasıyla yürütülür.

Görev verilen uçucu ekibin, hava aracı tipine uygun olarak, ilgili kanun ve yönetmelikler ile işletme talimatlarında aranan özellikleri taşıması, yürürlükte bulunan sivil havacılık mevzuatı ile ön görülmüş diğer şartlara haiz olması zorunludur.

Lisanslar, Sertifikalar ve Uçuş Kayıt Defterleri

Madde 6- Görevlendirilmesi plânlanan uçucu ekiplerin geçerli lisanslarının ve/veya sertifikalarının ve uçuş kayıt defterlerinin görev süresince yanlarında bulundurulması zorunludur.

Kayıtların Tutulması

Madde 7- Her bir uçucu personel için ayrı dosyalama yapılarak, uçucu ekiplerin uçuş görev süresi, uçuş süresi (blok süresi), boş süresi ve dinlenme süresi ile bu sürelerin başlama ve bitiş saatleri, iniş sayıları ve uçuş programları, günlük, haftalık, aylık, 3 aylık ve yıllık olarak tutulur ve takip eden 3 iş günü içinde (resmi tatiller hariç) kayıtlara geçirilmesi zorunludur. Bu kayıtlar en az 15 ay muhafaza edilir.

Yukarıda belirtilen kayıtlardan; Uçuş Görev Süreleri ve Uçuş Sürelerinin günlük, haftalık ve aylık olarak başlangıç ve bitiş saatleri ile birlikte havacılık işletmeleri tarafından, takip eden ayın 10'una kadar, SHGM'ye bir "rapor" ile yazılı veya elektronik ortamda bildirilmesi zorunludur. Ayrıca SHGM gerekli gördüğü hallerde bu maddenin birinci paragrafındaki tüm kayıtları her zaman istemeye yetkilidir.

Havacılık işletmeleri, bu talimatta yer alan kuralların ve sınırlamaların aşılması halinde bu durumu kayıtlarında açık bir şekilde belirtmek ve en geç 3 gün içinde "Uyumsuzluk Formu" doldurularak SHGM'ye göndermek zorundadırlar.

Havacılık işletmeleri sorumlu kaptan pilot kararı ile uzatılmış uçuş süreleri ve azaltılmış sürelerle ilişkin karar raporları en az bir yıl süre ile muhafaza edilir.

Tüm uçucu personel kendilerine uygun yukarıdaki bilgileri içeren bireysel kayıtlarını tutmak, muhafaza etmek ve bu talimatta belirtilen sınırlamalarla ilgili yükümlülüklerini işletmeciyeye bildirmek zorundadır.

Bir uçucu ekibin birden fazla havacılık işletmesi adına uçuşması durumunda, SHGM, bu havacılık işletmelerinden birini kayıtların tutulmasıyla ilgili olarak sorumlu tayin eder.

Kayıtların yukarıda belirtilen kriterlerde tutulmasından uçucu ekip planlama ve koordinasyon sorumluları, kontrolünden ise havacılık işletmeleri sorumludur.

İKİNCİ KISIM Süre Sınırlamaları

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Havacılık, Zirai Mücadele, Yangın Söndürme ve Hava Taksi Faaliyetleri

Genel Havacılık Faaliyetleri

Madde 8- Ticari amaç dışında yapılan tüm havacılık faaliyetleri ile, ticari veya ticari amaç taşımayan eğitim faaliyetlerini kapsamakta olup, sınırlamalara ilişkin detaylar aşağıda verilmiştir.

a) Sabit Kanat Hava Araçları İçin;

Tek pilot: 10 saat uçuş görev süresi, 6 saat uçuş süresi.

Çift pilot: 10 saat uçuş görev süresi, 8 saat uçuş süresi.

b) Döner Kanat ve diğer hava araçları için;

Tek pilot: 10 saat uçuş görev süresi, 5 saat uçuş süresi.

Çift pilot: 10 saat uçuş görev süresi, 7 saat uçuş süresi.

Eğitim uçuşları ve paraşütle atlama hariç olmak üzere yukarıda belirtilen süreler en fazla 3 iniş kalkış için olup, her ilave inişte toplam uçuş süresinden 30 dakika düşülerek yapılır.

Yukarıda belirtilen süreler günlük sınırlamalar olup, uçuş süreleri aylık 110, üç ayda 300, yıllık 1000 saati geçemez. Haftalık UGS azami 60 saattir.

Dinlenme süreleri uçuş sürelerinin iki katından az olamaz.

Hava Aracı ile Zirai Mücadele ve Yangın Söndürme Faaliyetleri

Madde 9- Hava Aracı ile Zirai Mücadele ve Yangın Söndürme Faaliyetlerine ilişkin detaylar aşağıda verilmiştir.

a) Uçaklar için 14 saat uçuş görev süresi, tek kişilik uçaklarda uçuş süresi 8 saat, çift kişilik uçaklarda uçuş süresi 10 saattir.

b) Döner Kanat ve diğer hava araçları için 8 saat uçuş görev süresi, 5 saat uçuş süresidir.

c) Yukarıda belirtilen süreler günlük sınırlamalar olup, uçuş süreleri aylık 110, üç ayda 300, yıllık 1000 saati geçemez. Haftalık uçuş görev süresi 60 saattir.

d) Hava aracı ile zirai mücadele ve yangın söndürme faaliyetlerinde hafta içinde bir tam gün kesin dinlenme zorunludur.

e) Uçuş görev serileri süresi sonunda toplam uçuş süresinin en az iki katı dinlenme zorunludur.

Hava Taksi Faaliyetleri

Madde 10- Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliğinde belirtilen Hava Taksi İşletmecilik türlerini kapsar.

a) Sabit Kanat Hava Araçları

Tek pilot: 10 saat uçuş görev süresi, 8 saat uçuş süresi.

Çift pilot: 12 saat uçuş görev süresi, 10 saat uçuş süresi.

Yukarıda belirtilen süreler günlük sınırlamalar olup, uçuş süreleri aylık 110, üç ayda 300, yıllık 1000 saati geçemez. Haftalık uçuş görev süresi 60 saattir.

b) Döner Kanat ve Diğer Hava Araçları

Tek veya çift pilot: Günde 10 saat uçuş görev süresi, 6 saat uçuş süresi.

Aylık 110, üç aylık 300, yıllık 1000 saatlik uçuş süresi geçilemez. Haftalık UGS 60 saattir.

c) Dinlenme Süreleri

1. Sabit kanatlı hava araçları için günlük uçuşlar sonrası en az sekiz (8) saat kesin dinlenme süresi, uçuş saati sekiz saati geçtiğinde, dokuz saat uçuş için 10 saat, 10 saatlik uçuş için ise en az 11 saat kesin dinlenme süresi zorunludur.
2. Döner Kanat ve diğer hava araçları için, günlük dinlenme süreleri, 8 saatten az olmamak üzere uçuş süresinin iki katından az olamaz.
3. Dinlenme süreleri kesilerek görev planlanamaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Havayolu Taşıma İşletmeleri Faaliyetleri

Havayolu Taşıma İşletmeciliği

Madde 11- Tüm havayolu taşımacılığı yapan işletmeler ile, onaylı azami koltuk kapasitesi 20 dahil daha fazla yolcu koltuk kapasiteli hava araçları ile tarifeli veya tarifesiz seferler yapan işletmeleri kapsar. Onaylı Azami Koltuk Kapasitesi 20 koltuktan az olan uçaklarla tarifeli veya tarifesiz sefer yapan havayolu işletmeleri için usuller hava taksi işletmelerinde olduğu gibidir.

Genel Hususlar

Madde 12- Havayolu İşletmeleri, bu talimatta belirtilen kısıtlamaların alt ve üst sınırlarını aşmayacak şekilde kendi uçuş işletme faaliyetlerine uygun olarak "Uçucu Ekip Uçuş Görev ve İstirahat Süreleri" talimatını yazılı hale getirip, işletme el kitaplarında yayınlamak zorundadır.

Uçucu ekipler, eğer bilinen bir yorgunluk durumu varsa veya uçuş görev süresinin uzatılması durumunda, kendilerini uçuş emniyetinin sağlanması hususunda elverişli durumda hissetmiyorlarsa, bu hava aracındaki uçuş faaliyetine devam edemez. Bu husus, sorumlu kaptan pilotun kararı ile onaylanır.

Havayolu işletmeleri, her bir uçucu ekip için bir ana üs belirlemek ve SHGM'ye bildirmek zorundadır.

Uçucu ekipler için uçuş görev süreleri ve dinlenme süreleri sınırlamaları Ek tablolarda verilmiştir. Havayolu İşletmeleri tarafından bu süreleri geçen uçuş planlanamaz.

Uçuş Süresi (Blok Süresi)

Madde 13- Her bir uçuş ekip üyesi için, uçuş süresi bir takvim ayında 110 saati, birbirini takip eden üç takvim ayında 300 saati, 1 takvim yılı içinde 1000 saati aşamaz (Tablo-1).

Havayolu işletmelerinde yönetici olarak görev yapan ve Yönetici Personel Onay Formu (Form-4) SHGM tarafından onaylanan uçucu personelin, uçuş süresi 1 takvim yılı içinde 500 saati aşamaz.

Uçuş Görev Süresi

Madde 14- Uçuş görev süresi aşağıda belirtilen sürelerin toplamıdır.

- a) Tek bir uçuş ya da uçuş serilerinden oluşmuş bir uçuş görevi için hazırlık yapılması ile ilk uçuş süresinin başlaması arasında geçen süredir. Bu süre hiçbir şekilde 60 dakikanın altında olamaz. Üst limiti ise havacılık işletmelerinin uçuş işletme el kitaplarında belirtilen süredir.
- b) İşletme tarafından verilen tek bir uçuş ya da uçuş serilerinden oluşmuş bir uçuş görevinde, ilk uçuş süresinin başlangıcı ile uçuş/uçuş serileri sonunda uçuş süresinin sona erdiği ana kadar geçen toplam süredir.
- c) Uçuş / Uçuş serilerinin sona ermesinden itibaren 30 dakikalık süredir. Üst limiti ise havacılık işletmelerinin uçuş işletme el kitaplarında belirtilen süredir (Tablo-2, -3).
- d) Uçuş görev süresinin tarifi dışındaki şu hususlar da uçuş görev süresi kapsamındadır:
- 1) Uçuş simülöründe eğitim maksadıyla yapılan uçuş görevlerinde, geçen uçuş süresine ilave olarak hazırlık ve briefing/de-briefing maksadıyla görev öncesi 60 dakika ve görev sonrası 60 dakikalık süreleri kapsayan toplam süre.
 - 2) 15'nci maddede açıklanan pas görevlerde geçen süre.
 - 3) 16'nci maddede açıklanan nöbetçi ekip süresi.
 - 4) 23'üncü ve 24'ncü Maddelerde açıklanan özel ve istisnai durumlarda geçen süre.
 - 5) Planlanan uçuş görev süresi aşılsa, hesaplama için kabul edilen uçuş görev süresi uçulan gerçek uçuş görev süresi.
 - 6) Gecikme, arıza ve benzeri nedenlerle planlanmış uçuş görev süresinin başlangıç zamanı değişmişse, bu değişikliğin uçucu ekibin istirahat ettikleri mahali terk etmeden önce haber verilmesi halinde, yeni planlanan uçuş görev süresi (başlangıç zamanı, planlama için dikkate alınır).
 - 7) Kesintisiz uçuş görev süresi, her bir uçucu ekip üyesi için 14 saattir. Özel ve istisnai durumlar 23'üncü ve 24'üncü maddelerde belirtildiği gibidir.
 - 8) Kesintili uçuş görev süresi, her bir uçucu ekip üyesi için 14 saat olup, uçuş süreleri arasında bekleme olan uçuş görev süresidir. İki uçuş süresi arasında 4 saatten daha az bekleme var ise uçucu ekip uygun tesiste, 4 saat veya daha fazla bekleme var ise uygun konaklama tesisinde dinlendirilirler. Her durumda, ilk uçuş görevinin başlangıcı olan periyoda denk gelen azami uçuş görev süreleri tutulmak zorundadır (Tablo-2). Kesintili uçuş görev süresi, hiçbir şekilde, istisnai ve özel durumları da dikkate almak suretiyle, belirlenen azami uçuş görev süresini aşamaz (Tablo-2, -3).
 - 9) Bu maddenin 7'nci bendindeki uçuş görev sürelerinde, Tablo 2 ve 3'de belirtilen azami süreler kullanılarak yapılacak uçuşlar birbirini takip eden 7 gün içinde 2'den fazla planlanamaz.
 - 10) Bir hava aracı için belirlenen asgari uçucu ekip, ilave tam ekip ile arttırılırsa ve kokpit ve kabinden bağımsız uyku uyuma kolaylıkları mevcutsa, yazılı müracaat üzerine SHGM, bu maddenin 7'nci bendindeki kesintisiz uçuş görev süresi, birbirini takip eden 7 gün içinde 2 kere 8 saate kadar arttırılabilir. Bu durumda her bir pilot için uçağı kullanım ve sevk idare etme süresi 12 saati aşamaz. Kabin ekipleri için uygun dinlenme süreleri uçuş esnasında sorumlu kaptan pilot ve kabin amirinin koordinesiyle planlanır. Bunun için kabin ekiplerinin dinlenmesi maksadıyla dinlenme koltukları ayrılmalıdır.
 - 11) Bir hava aracı için belirlenen asgari uçucu ekip, ilave ekiple arttırılırsa Tablo-2 ve Tablo-3'deki azami uçuş görev sürelerine 2 saat ilave edilir. Bu hususun temini için SHGM'den izin alınması gerekmez. Bu durumda, 9'uncu bentteki 8 saatlik uzatma sürelerinin toplamı 10 saat olarak uygulanır.
 - 12) Uzun menzil uçuşlarındaki uçuş görev süreleri için Tablo-3'deki süreler kullanılır.
 - 13) Uçuş görev süresi hiçbir şekilde haftalık 56 saati, bir ay içinde 210 saati, üç ay içinde 500 saati, bir takvim yılı içinde ise 1800 saati geçemez (Tablo-1).

Pas Görev Süresi

Madde 15- Pas görev süresi ile ilgili uygulamalar aşağıda belirtilmiştir.

- a) Pas görev süresi ile uçuş görev süresi arasında dinlenme süresi verilmediyse, göreve gidişlerde;
 - i. 4 Saate kadar olan pas görev süreleri için pas uçuş süresinin en az %75'i kadar süre uçuş görev süresinden kabul edilir.
 - ii. 4 Saatten fazla pas görev süresi için, pas görev süresi kadar süre uçuş görev süresinden kabul edilir.
- b) Görev Sonu Ulaşım;
 - i. Bir uçuş ekip üyesinin, azami uçuş görev süresi içinde kalmak şartıyla, görev sonrası üsse dönüşteki pas sürelerinin uçuş görev sürelerinin içinde mütalaa edilip edilmeyeceği, hava yolu işletmelerinin işletme el kitaplarında belirlenir,
 - ii. Aşağıdaki sınırlamalar içinde kalmak şartıyla, istirahat süresi üsse ulaşıktan sonra başlar. Eğer geçici üs veya konaklama meydanında 14 saati aşmayan uçuş görev süresinin sonunda, uçuş görevinin bitmesini müteakip 3 saat içinde vasıtaya biniş, 4 saat içinde ise varış sağlanıyorsa, uçucu ekipler görev sonu ulaşımlarına devam edebilirler. Bunun için ilave bir dinlenme süresi verilmez,
 - iii. Ancak, uçucu ekip üyesinin varışı, 3 saatlik bekleme süresi dahil olmak üzere 4 ile 6 saat içinde tamamlanmış olması halinde 1 saat ilave dinlenme süresi verilir,
 - iv. Her durumda dinlenme süresi üsse ulaşıktan sonra başlar,
 - v. Bir uçucu ekip, geri dönüş amaçlı pas uçuşu için 3 saatten fazla havaalanı, lokanta, yolcu bekleme salonları veya benzeri ofislerde beklemek zorunda kalırsa veya toplam varış süresi 6 saati aşacaksa, uçuş planlama sorumlusu ve sorumlu kaptan pilotun koordinesiyle uygun konaklama tesisine yerleştirilir ve dinlenme süresi başlatılır. Bu durumda, hak edilen dinlenme süresi bekleme süresi kadar arttırılır. Dinlenme süresi başladıktan sonra kural olarak hiçbir nedenle kesilemez. Ancak istisnai olarak, ekiplerin ana ve geçici üslere dönmesi sırasında, anılan meydana tarife uyuşmazlığı nedeniyle pas süresi geçirilerek vasıttan başka bir seçeneğin bulunmadığı durumlarda, ekipler havacılık işletmesinin talimatı ile ana veya geçici üsse çekilebilirler. Bu durumda asgari dinlenme süresi ana veya geçici üsse ulaşıktan sonra tekrar başlatılır.
- c) Pas süresi, sath ulaşım araçlarıyla yapılarak sağlanıyorsa, pas süresinin tamamı uçuş görev süresinden kabul edilir.
- d) Pas görev sürelerinin hesaplanmasında, planlı hareket saati ile gerçek varış saatleri arasındaki süre dikkate alınır.
- e) 14'üncü maddenin 6'ncı bendi, pas süresinin hesaplanması için de geçerlidir.

Nöbet Süresi

Madde 16- Nöbetçi ekibe görev verildiği takdirde, nöbetçi ekibin uçuş görev süresi nöbete başlama saatinde başlar, hiçbir görev verilmeyen nöbetçi ekiplere günlük minimum dinlenme süresi kadar dinlenme verilir. Nöbetçi ekip bu nöbeti kendi ikametgâhında veya uygun konaklama tesisinde dinlenerek icra ediyorsa, görev verildiği takdirde uçuş görev süresi verilen görevin başlangıç saatinde başlar. Kendi ikametgâhında veya uygun konaklama tesisinde icra edilen nöbet sürelerinde görev verilmeyen nöbetçi ekiplere herhangi bir dinlenme süresi verilmez.

Nöbet süresi aşağıdaki şartlar oluşmuşsa;

- a) Nöbet süresi ile uçuş görev süresinin başlangıcı arasında hiçbir dinlenme süresi yoksa ve nöbet süresi boyunca dinlenmeye elverişli uygun tesis sağlanamamış ise,

- b) Nöbet süresi boyunca dinlenmeye elverişli uygun tesisin sağlanmış olmasına rağmen, bir dinlenme süresi sağlanmaksızın nöbet mahalline gelerek başlanan ve 2 saatten daha kısa süreli nöbet süresi ise,

tam uçuş görev süresi olarak kabul edilir.

Uçucu ekibin kendi evinde veya uygun konaklama tesisinde beklediği nöbet sürelerinde, uçuş görev süresinin başlangıcı, normal bir uçuş görev süresinin hesaplanmasındaki tarifte olduğu gibidir.

Dinlenme Süresi

Madde 17- Dinlenme süresi ile ilgili esas ve uygulamalar aşağıdaki gibidir:

- a) 15'nci maddede belirtilen pas görev süreleri dinlenme süresi olarak kabul edilemez.
- b) Dinlenme süresinin başlangıcı uçuş görev süresinin bitimidir. Ana üsler dışında, uçuş görev süresinin bitiminden sonra yerleşim yerine ulaşım bir saat ve üzerinde ise o takdirde dinlenme süresi başlangıcı, yerleşim yerine ulaşımın sona erdiği zamandır. Bu zamanın tespitinden sorumlu kaptan pilotlar sorumludur.
- c) Dinlenme süresinin sona ermesi, yeni bir uçuş görev süresinin başlangıç zamanıdır. Ana üsler dışında, yeni bir uçuş görev süresinin başlayacağı noktaya ulaşım, bir saat ve üzerinde ise, o takdirde dinlenme süresinin sona erme zamanı yerleşim mahallinden ayrılış zamanıdır. Bu zamanın tespitinden sorumlu kaptan pilotlar sorumludur.
- d) 24 Saat içinde uçucu ekibin her bir üyesine ayrı ayrı en az 10 saat dinlenme süresi verilir. Bu 24 saatlik süre, bir önceki dinlenme süresinin bitiminden itibaren başlar. 10 saatlik dinlenme süresi konaklama meydanlarında 8 saat olarak uygulanabilir.
- e) Uçuş görev süresinin 14 saat üzerine çıktığı durumlarda dinlenme süresi, uçuş görevinden hemen sonra ve son uçuş görevinin bittiği mahalde başlatılır.
- f) Uçuş görev süresi 6 saat veya altında ise dinlenme süresi en az 8 saattir.
- g) İlgili maddelerdeki hükümler uyarınca bir uçuş görev süresi, 11 saat ve üzerine arttırıldığında asgari dinlenme süresi 12 saate, uçuş görev süresi 12 saat ve üzerine arttırıldığında ise asgari dinlenme süresi 14 saate arttırılır (Tablo-2, -4).
- h) Her bir uçucu ekip üyesine ayrı ayrı olarak, birbirini takip eden son 7 gün içinde, dinlenme süresinin başlatılma kriterleriyle aynı şartlarda olarak, en az bir gün kesintisiz boş süre verilir. Bu boş süre, ana üs'te verilmek üzere Tablo-5'deki aylık asgari boş sürele mahsup edilebilir ve uçuş görev süresinin bittiği günü takip eden gün süresini kapsar.
- i) Ana üs, geçici üs veya konaklama meydanından hariç meydanlara yapılacak uzun menzil uçuşlarında, uçuş görev süresinin başlangıç ve bitiş zamanları arasındaki zaman dilimi farkı 4 saatten fazla ise diğer bir konaklama meydanındaki asgari dinlenme süresi uçuş görev süresi kadardır.
Uzun menzil uçuş görevinde bir görev süresinin başladığı ana üs ile konaklama meydanı arasındaki zaman dilim farkı 4 saatten daha fazla ise, aynı zaman dilimi farklılığını içeren ikinci bir görev için asgari dinlenme süresi konaklama meydanında ~~2 yerel geceyi kapsayan 36~~ 24 saattir. Bu uçuşu takiben ana üs veya geçici üsse yapılacak dönüşün uçuş görev süresi sonundaki dinlenme süresi, en az 48 saattir.
Zaman dilim farkı olmayan uzun menzil uçuşlarında bu süre 48 saattir.
~~Uygulama esasları işletme tarafından belirlenmek üzere bu süre ayda bir defaya mahsus olmak üzere 24 saat olarak uygulanabilir.~~
- j) Bir uçuş görev süresi sonrası ana üs, geçici üs veya konaklama meydanına dönen bir uçucu ekibe dinlenme süresi içinde eğitim, ilave görevler de dahil olmak üzere hiçbir görev verilemez.
- k) Havacılık işletmeleri ana üsler dışındaki kalışlı görevlerde uygun konaklama tesisi ve iaşe sağlamak zorundadırlar.

- l) Uçucu ekip, yedek ekip olarak görevlendirilir ve hiçbir görev verilmezse, yedek ekibe bekleme süresinin yarısı kadar dinlenme verilir.
- m) Geçici ek görev dinlenme süresi, uçuş görev süresine karşılık gelen dinlenme süresidir (Tablo-4).
- n) Havacılık işletmeleri uçucu ekiplere, dinlenme süresince dinlenmenin maksadını aşacak şekilde uçuş emniyetine zarar verebilecek faaliyetlerden uzak durmaları için uyulması gereken hususları yazılı olarak bildirirler.

Boş süre

Madde 18- Boş süreler sadece ana veya geçici üste verilir. Bir ayda verilmesi gereken 7 günlük, yukarıda tanımı yapılmış asgari boş süreler, ay içinde 2+2+1+1+1 şeklinde gruplanarak planlanır, gruplamadaki bitişik çift boş günlerde bir tanesinin yeri, asgari 24 saat önce tebliğ edilmek şartıyla, ay içinde havacılık işletmesi tarafından değiştirilebilir. ~~Aylık boş süreler kullanıldığı ay içineve ayın iki yarısına eşit dağıtılır.~~ 6 günü geçen konaklamalarda boş günlerden biri konaklama meydanında verilebilir (Tablo-5). Boş süreler çalışılan gün sayısı ile orantılı verilir.

Ana ve Geçici Üs

Madde 19- Havacılık işletmelerinin ana merkezinin bulunduğu ana üs dışında birden fazla ana üs seçilebilmesi için SHGM'den izin alması gerekir. Havacılık işletmeleri, belirlediği ilave ana üslerde görev yapacak uçucu ekiplerin isim listesini SHGM'ye uygulamaya başlamadan önce bildirmek ve izin almak zorundadır. SHGM, bu talimat kapsamında, işletme faaliyetlerinin etkin bir şekilde yürütülebileceğinden emin olduktan sonra bu izni verebilir. Uçucu ekipler hiçbir şekilde aynı anda birden fazla ana üste görevli gösterilemez ve belirlenen ana üs dışındaki görevlerinde geçici üs veya konaklama meydanı hususları uygulanır.

Havacılık işletmeleri dış meydanlardaki geçici üs için, operasyon başlamadan önce uçuş ekiplerinin isim listesini ve kalış sürelerini SHGM'ne bildirmek ve izin almak zorundadır.

İç meydanlardaki geçici üslerde uçuş ekiplerinin isim listesi ve kalış süreleri üçer aylık periyotlar ile SHGM'ne bildirilir.

Geçici Üs ve Konaklama Süresi

Madde 20- Geçici üs süresi, görevin yeri, niteliği, ulaşım imkânlarının yeterliliği gibi hususların değerlendirilmesi sonucu kişinin kendi isteğine bağlı olarak ilgili personelle işletmenin karşılıklı yapacağı anlaşma ile imzalanan sözleşmenin de SHGM tarafından onaylanması sonucunda 60 güne kadar uzatılabilir. Hiçbir uçucu ekip üyesi geçici üs'te 30 günden fazla süre ile kalmaya zorlanamaz.

Konaklama süresi, her bir uçucu ekip üyesi için yurt içinde hiçbir şekilde aşılamaz. Yurt dışındaki konaklamalarda ise bu süre, uçuş harekâtının aksamaması veya uçuş emniyeti ile ilgili olarak zorunlu şartların ortaya çıkması gibi sebeplerle, SHGM'den izin almak şartıyla 48 saate, uçuşların yoğun olduğu Mayıs ve Ekim ayları arasında ise ihtiyaç duyulduğunda 10 güne kadar uzatılabilir.

Uçucu ekip üyeleri için geçici üs ve konaklama sürelerinin toplamı bir takvim yılı içinde hiçbir şekilde 180 günü geçemez.

Süre sınırlamalarına uymama, dinlenme süresinin kısıtlanması

Madde 21- Önceden tahmin edilemeyen nedenlerden dolayı yukarıda bahsedilen süre sınırlamaları tutulamazsa, sorumlu kaptan pilot tüm diğer alternatifleri ve uçuş emniyet mülahazalarını düşündükten sonra, diğer uçucu ekip üyelerinin de görüşlerini alarak, bir uçuş görevinin devamına karar verebilir. Buna "**Sorumlu Kaptan Pilotun Kararı- SKPK**" denir ve uçuş bitiminde havacılık işletmesine bir uçuş raporu ile yazılı olarak bildirilir. Bu rapor, havacılık işletmesi tarafından geciktirilmeden SHGM'ye gönderilir.

Bu maddenin birinci paragrafına göre, uçuş görev süresi, sorumlu kaptan pilotun kararı ile uzatıldıysa, o zaman asgari dinlenme süresi, uzatma süresi kadar arttırılır. Bu takdirde toplam dinlenme süresi 16 saatten az olamaz. Bu talimatın 14'ncü Maddesinin 12'nci fıkrasında belirtilen şartların gerçekleşmesi halinde ise toplam dinlenme süresi 20 saatten az olamaz.

Dinlenme süresinin kısaltılması, yapılacak olan planlı uçuş görevinin zamanında icrasının şüpheli duruma geldiği zaman tek müsaade edilecek istisnadır. Dinlenme süresi en fazla 2 saat azaltılabilir. Bu talimatın 17'nci Maddesinin d ve f fıkralarında belirtilen asgari dinlenme süresi şartları bu uygulamadan etkilenmez.

Sorumlu kaptan pilot, bu maddenin 1'nci ve 2'nci paragraflarındaki uzatmaları yapmışsa, bunu yazılı olarak kendi havacılık işletmesine rapor eder. Havacılık işletmesi de, uçuş görev süresi uzatmalarının sebeplerini en geç 3 gün içinde SHGM'ye rapor etmek zorundadır. Bu maddenin 3'ncü paragrafındaki dinlenme süresinin kısaltılması hususu da yine sebepleriyle beraber SHGM'ye derhal rapor edilir. Havacılık işletmeleri bu raporları en az bir yıl süre ile muhafaza etmek zorundadırlar. Uçucu ekip planlama ve koordinasyon sorumluları, bu yazılı uzatma veya kısaltma bildirimlerini saklamaktan, havacılık işletmeleri de SHGM'ye bildirmekten ve kontrolünden sorumludurlar. Sorumlu kaptan pilotlar bu talimatta belirtilmeyen uzatmaları yapmaya zorlanamaz. Eğer uzatma ve dinlenme süresinin kısaltılması planlı bir şekilde zaruri olmayan nedenlerden dolayı yapılmışsa sorumlu kaptanlarda havacılık işletmeleri kadar bu uygulamadan sorumludur.

Uçuş görevinin erken sona erdirilmesi

Madde 22- Uçucu ekiplerin stres ve yorgunluğu gibi özel şartlar oluştuğunda, sorumlu kaptan pilot, diğer uçucu ekip üyeleriyle yapacağı değerlendirme sonucunda, eğer uçuşun emniyetle sürdürülmesi şartları dikkate alındığında uçuşun devamında şüpheler oluşmuşsa, planlanan uçuş görevi sonu zamanından daha önce uçuş görevini sona erdirebilir.

Özel durumlar için şartlar

Madde 23- SHGM, bu talimatta belirtilen hususlarla ilgili sınırlamaları, süreleri ve bununla ilgili uygulamaları, havacılık işletmelerinin müracaatı üzerine bu sınırlamaların dışına çıkılmasına müsaade edebilir. Bu madde ile ilgili olarak müracaat ve uygulama usulleri SHGM tarafından yayınlanacak talimatla belirlenir. Ancak her şartta azami uçuş görev süresi 2 saatten daha fazla arttırılamaz. Azami dinlenme süresi de 2 saatten daha fazla kısaltılamaz (Tablo-2,-4).

SKPK ile uçuş görev süresinin arttırılması veya dinlenme süresinin kısaltılması için geçerli olacak özel sebepler şunlardır:

- a) Bir uçuş görevini, uçuş harekâtı gereklilikleri nedeniyle, daha önceden belirlenmiş uçuş görev süresi ve dinlenme süresi içinde tamamlamak imkânsız hale geldiğinde veya ara iniş yapmak için uygun bir meydan bulunamaması durumlarında,
- b) İşletmenin elinde olmayan nedenlerle görev süresinin dolması ve yolcu mağduriyetinin kaçınılmaz olduğu durumlarda,
- c) Bu maddenin 1'nci bendindeki husus ancak uçuş emniyetinin sağlanması için daha iyi bir çözüm bulunamadığı zamanlarda uygulanır. Bu durumda, 15'nci maddenin birinci fıkrasındaki pas uçuşlarındaki uçuş görev süreleri tam olarak hesaplanır. Bunlara ilave olarak aşağıdaki hususların da dikkate alınması gerekir;

~~1) Hava aracının tüm alet, teçhizat ve dokümanları standart ve faal olmalı, "hold item" olmamalıdır.~~

1) Sorumluluk ve değerlendirme Sorumlu Kaptan Pilotda olmak kaydıyla, uçuş operasyonu esnasında uçuş ekibinin iş yükünün artmasına, herhangi bir sınırlandırmaya ve hava aracında performans kaybına sebep olacak ertelenmiş bakım kaydı (hold item) olmamalıdır.

- 2) Uçucu ekibin tertibi, uçuş ve uçulan rota üzerindeki tecrübeleri ve uçak tipi üzerindeki tecrübeleri uygun olmalıdır (İlk defa operasyon yapılan meydanlarda uygulanmaz).
- 3) Yapılan veya yapılacak ara iniş sayısı dikkate alınmalıdır (UGS'nin başladığı ilk kalkış meydanı ile varış meydanı arasındaki safhada tek ara iniş, dönüşte tek iniş yapılabilir).
- 4) Uçucu ekibe stres yaratacak diğer faktörler dikkate alınmalıdır (Meteorolojik şartlar nedeniyle iniş yapılacak meydana düşük görüş operasyonu yapılmamalı, notamlar uygun olmalı ve meydan seyrüsefer cihazları asgari olarak VOR, ILS, DME faal olmalıdır).

Sorumlu kaptan pilot kararı ile ilgili olarak, sorumlu kaptan pilotun görev yapamaması durumunda yerine geçen diğer kaptan pilot veya pilot bu kararı veremez.

SHGM, havacılık işletmeleri tarafından ilan edilmiş azami uçuş görev süresi ve asgari dinlenme süresini, hava trafiğinin emniyetini göz önüne alarak, daha düşük uçuş görev süresi veya daha yüksek dinlenme süresi ile değiştirebilir. Uçucu ekip için her ne zaman olağanüstü bir stres yüklendiyse, bu uygulamaya geçilebilir. Bu uygulama için aşağıdaki hususlar göz önüne alınmalıdır;

- a) Hava aracının kullanılma ve teçhizat özellikleri,
- b) Uçucu ekibin genel uçuş tecrübesinin, hat tecrübesinin ve uçulan hava aracı tipindeki tecrübesinin sınırlı olması hali,
- c) Uçulan hatta yaşanan yoğun trafik, yetersiz seyrüsefer yardımcıları ile olumsuz hava koşullarının var olması,
- d) Yeni bir hava aracı tipinin kullanılıyor olması,
- e) Yapılacak ara iniş sayıları,

ÜÇÜNCÜ KISIM

İstisnai Durumlar, Gözetim ve Denetim

İstisnai Durumlar

Madde 24- Bu talimatta belirtilen hususlara Devlet görevleri, arama–kurtarma faaliyetleri, doğal afetler (sel, yangın, deprem vs.) ve benzeri durumlarda SHGM'nin izni ve/veya bilgisi dahilinde istisnai uygulamalar yapılabilir.

Hava Taksi İşletmeleri, ayrıntılı gerekçeleri ile birlikte SHGM'ye başvuru yaparak İşletme EI Kitaplarında gerekli düzenlemeyi yapmak suretiyle bu Talimatda Havayolu Taşıma İşletmeleri için belirlenmiş olan düzenlemelere tabi olmayı talep edebilirler. SHGM tarafından uygun görülmesi halinde, İşletme EI Kitabı bu kapsamda onaylanır.

Gözetim ve Denetim

Madde 25- Bu talimat hükümlerinin uygulanmasına yönelik denetim, her bir havacılık işletmesi için yılda en az bir kere periyodik olarak yapılır. Bu denetlemelerde havacılık işletmelerinin uçuş kayıtları, kokpit ekibinin kişisel uçuş kayıtları ve/veya kule kayıtları dikkate alınır. Bu amaçla yapılacak denetlemelerde gösterilmek üzere pilotların uçuş kayıt defterleri, her ay sonunda havacılık işletmeleri tarafından kontrol edildiğini gösterecek şekilde imzalanarak onaylanır.

Periyodik olarak yapılan denetlemelerin dışında SHGM gerektiğinde denetleme ve inceleme yapmaya yetkilidir.

Bu talimatta belirtilen hususlara çeşitli nedenlerle uyumsuzluk yaratan uçuş harekâtı aksaklıkları SHGM'ye üç gün içinde yazılı olarak bildirilir. "Uyumsuzluk Formu", SHGM tarafından standart olarak hazırlanır ve havacılık işletmelerine verilir. SHGM, havacılık işletmelerinin iletişim kurmalarını kolaylaştırmak maksadıyla bu talimatın yürütülmesinin SHGM adına takibini yapacak olan yetkililerinin adlarını, telefon ve faks numaraları ile elektronik posta adreslerini, bu talimat yayınlandıktan sonra 30 gün içinde belirler ve ilan eder.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Sorumluluklar, Aykırı Davranışlar, İdari Yaptırımlar ve Son Hükümler

Sorumluluklar

Madde 26- Bu talimatta belirtilen esas ve sınırlamaların planlanmasından uçuş ekip planlama ve koordinasyon sorumluları, uygulanmasından havacılık işletmeleri ve uçucu ekipler, kontrolünden ise sırasıyla SHGM, havacılık işletmeleri, işletme yönetiminden SHGM'ye karşı sorumlu genel müdür, kalite müdürü, uçuş işletme müdürü, uçucu ekip planlama ve koordinasyon sorumlusu olan yöneticiler, sorumlu kaptan pilotlar ve uçucu ekipler kademeli olarak Bakanlığa karşı sorumludur.

Aykırı Davranışlar ve İdari Yaptırımlar

Madde 27- Bu talimat hükümlerine aykırı davranışlarda bulunan havacılık işletmeleri ile ilgili yönetici personel ve uçucu ekip hakkında gerekli uyarılar yapılır ve gerekirse inceleme komisyonu tarafından değerlendirilmede bulunulur. Buna göre;

- a) SHGM tarafından kusurlu görülen havacılık işletmesine, gerekli düzeltici uyarıda bulunulur. SHGM'nin uyarısına rağmen kusurun devamı ve/veya talimat hükümlerine aykırı hususların tekrarı halinde, inceleme komisyonu tarafından değerlendirilerek, işletme ruhsatı en fazla 30 güne kadar askıya alınır. Bir yıl içinde üçüncü kez kusurun devamı ve/veya talimat hükümlerine aykırı hususların tekrarı halinde uçuş emniyetinin sağlanamadığı gerekçe gösterilerek, ilgili mevzuat kapsamında işletme ruhsatının iptali de dahil yaptırım uygulanır.
- b) İşletme yönetiminden SHGM'ye karşı sorumlu genel müdür, kalite müdürü, uçuş işletme müdürü, uçucu ekip planlama ve koordinasyon sorumlusu olan yöneticiler, SHGM tarafından kusurlu görülürse yazılı olarak ihtar edilir. Kusurun devamı ve/veya talimat hükümlerine aykırı hususların tekrarı halinde ilgili yöneticilerin yetkileri, inceleme komisyonunun tespit edeceği kusur derecesine göre belli bir süre veya tamamen iptal edilir.
- c) SHGM tarafından lisans sahibi personel kusurlu görülürse, yazılı olarak ihtar edilir. Kusurun devamı ve/veya talimat hükümlerine aykırı hususların tekrarı halinde, ilgili şahsın lisansı, inceleme komisyonunun tespit edeceği kusur derecesine göre en az üç gün en fazla altı ay askıya alınır. Bir yıl içinde üçüncü kez kusurun devamı ve/veya talimat hükümlerine aykırı hususların tekrarı halinde ise ilgili şahsın lisansı tamamen iptal edilir.

Beşinci Kısım Son Hükümler

Yürürlük

Madde 28- Bu talimat, yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer ve daha önce bu konuda yayınlanan ilgili tüm genelge ve talimatlar yürürlükten kalkar.

Yürütme

Madde 29- Bu talimat, Sivil Havacılık Genel Müdürü tarafından yürütülür.

EKLER

Uçuş Görev Süreleri ve Dinlenme Süreleri Sınırlama Tabloları

Kısaltmalar:

- DS** : Dinlenme Süresi
SKPK : Sorumlu Kaptan Pilot Kararı
UGS : Uçuş Görev Süresi
US : Uçuş Süresi (Blok süresi)

Tablolarda kullanılan haftalık, aylık, üç aylık ve yıllık tabirlerinin anlamı bu talimatın zaman tanımlarında olduğu gibidir.

Azami Süreler: Aşağıdaki tablo azami uçuş ve uçuş görev sürelerini göstermektedir

Tablo-1 AZAMI SÜRELER

SÜRE	HAFTALIK	AYLIK	ÜÇ AYLIK	YILLIK
UGS	56 Saat	210 Saat	500 Saat	1800 Saat
US	36 Saat	110 Saat	300 Saat	1000 Saat

Uçuş Görev Süresi Sınırlamaları: Aşağıdaki tablolar periyotlara göre azami uçuş görev süresinin üst sınırlarını göstermektedir. Aşağıdaki saatler kalkış meydanının **mahalli kış saatidir**. Yaz saati uygulaması ile beraber **mahalli kış saati = mahalli yaz saati - 1 saat** formülü kullanılarak gerekli ayarlamalar yapılabilir.

Tablo-2 AZAMI UÇUŞ GÖREV SÜRELERİ

GÖREV BAŞLANGIÇ SAATİ	1-4 İNiŞ	5 İNiŞ
05.00 – 14.00	14 SAAT	13 SAAT
14.01 – 17.00	13 SAAT	12 SAAT
17.01 – 04.59	12 SAAT	11 SAAT

Not 1. Tablodaki süreler ilave ekip ile 2 saat uzatılabilir.

Not 2. Tablodaki süreler 23. maddedeki özel şartların oluşması halinde sorumlu kaptan pilot kararı ile 2 saat uzatılabilir.

Tablo-3 UZUN MENZİL UÇUŞLARI AZAMI UÇUŞ GÖREV SÜRELERİ

	UGS	UGS (SKPK ile)
Normal Uçuş Ekibi	14 Saat	16 Saat,
İlave Ekip ile	16 Saat	18 Saat
İlave Tam Ekip ile	18 Saat	20 Saat

Not-1. Tablo-3' e göre verilen uçuş görev süreleri 1-3 iniş arasındaki uçuş görevleri içindir.

Not-2. İlave ekip veya ilave tam ekip ile yapılan uçuşlarda her bir uçucu ekip üyesinin görev yapma süresi 12 saati aşamaz.

Not-3. Uzun menzil uçuşundan ana veya geçici üsse dönen uçucu ekipler, 48 saatten az olmamak üzere uçuş görev süresinin 3 katı kadar dinlenme süresine tabi tutulurlar.

Dinlenme Süresi: Aşağıdaki tablo asgari dinlenme sürelerini ve SKPK ile kısaltmalarını göstermektedir.

Tablo-4 ASGARİ DİNLENME SÜRELERİ

BİR ÖNCEKİ UGS	ASGARİ DS	SKPK İLE ASGARİ DS
6 Saate kadar	8 saat	8 saat
11 Saate kadar(Dahil)	10 Saat	10 Saat
11 Saatten daha fazla	12 Saat	10 Saat
12-14 Saat veya ZD farkı 3 saatten fazla	14 Saat	12 Saat
Uzun Menzil Uçuşları	2 Yerel Gece/ 36 saat 24 saat	2 Yerel Gece/ 36 saat -2 22 saat

Not-1. SKPK ile uçuş görev süresinin arttırılma durumlarında, arttırılan uçuş görev süresi kadar dinlenme süresi de arttırılır.

Not-2. SKPK ile dinlenme süresinin kısaltılabilmesi için tek geçerli olan husus, 21'nci maddenin 3'ncü paragrafında yazılı olan istisnai durumdur.

Not-3. UGS 18 saat ve üzerine çıktığı durumlarda, asgari dinlenme süresi 24 saattir. 21'nci maddenin 3'ncü paragrafında belirtilen şart oluştuysa sorumlu kaptan pilotun kararı ile bu süre 22 saate indirilebilir.

Not-4. Uzun menzil uçuş görevinde bir görev süresinin ardından aynı tür ikinci bir görev için asgari dinlenme süresi konaklama meydanında ~~2 yerel geceyi kapsayan 36-24~~ saattir. Bu uçuşu takiben ana üs veya geçici üsse yapılacak dönüşün uçuş görev süresi sonundaki dinlenme süresi, en az 48 saattir. ~~Uygulama esasları işletme tarafından belirlenmek üzere bu süre ayda bir defaya mahsus olmak üzere 24 saat olarak uygulanabilir.~~

Not-5. Dinlenme süreleri hesaplamaları gerçekleşen uçuş görev sürelerine göre yapılır.

Boş süreler: Aşağıdaki tablo, uçucu ekiplerin dinlenme süreleri dışında asgari boş sürelerini göstermektedir. Konaklama meydanlarındaki konaklama süresi boş süre olarak kabul edilmez.

Tablo-5 ASGARİ BOŞ SÜRELER

	HAFTALIK	AYLIK	ÜÇ AYLIK	YILLIK
SÜRE	1 Gün	7 Gün (2+2+1+1+1)	21 gün	96 Gün

Not-1. Dinlenme süresi ile bu tabloda dinlenme süresi dışında gösterilen boş günler, birbirinin üzerine ilave edilmez. Boş günler çalışılan gün ile orantılı olarak verilir.

Not-2. Tablodaki haftalık 1 günlük süre, aylık boş günlere dahil olarak verilebilir ve uçuş görev süresinin bittiği günü takip eden gün süresini kapsar.